

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1909. Andra Kammaren. N:o 1.

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde Andra Kammaren till lagtima möte här i hufvudstaden i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssalen

Fredagen den 15 januari

kl. 11 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af representanten för Askers och Sköllersåra härad herr *Andersson* i Helgesta såsom den ledamot, hvilken bevisat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Mina herrar! Då jag är den af herrarna, som bevisat de flesta riksdagarna och på samma gång är äldst till lefnadsåren, tillkommer det mig enligt § 33 riksdagsordningen att öppna detta sammanträde och leda dess förhandlingar, till dess Hans Maj:t Konungen behagat utnämna talman och vice talman; och på grund häraf hälsar jag Eder samtliga herrar välkomna till detta riksmöte.

Utän tvifvel komma nog äfven i år stora och för vårt fosterland viktiga frågor att föreläggas till Riksdagens pröfning. Och jag är viss om att denna kammare nu såsom alltid skall ägna dem en noggrann och grundlagsenlig behandling. Sättet, huru dessa frågor skola lösas, därom torde nog meningarna blifva delade. Men det oaktadt är jag viss om att vi alla hafva *en* önskan och *ett* mål — att de beslut, som fattas, och de lagar, som byggas, måtte komma att lända vårt älskade fädernesland till största möjliga nytta och gagn.

Med denna önskan och bön att Herren Gud i fortsättningen måtte hålla sin skyddande och bevarande hand öfver Konung och fosterland, förklarar jag härmed detta sammanträde öppnadt.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagaf, att han anmodat undertecknade att föra protokollet, till dess sekreterare hunnit utses, äfvensom att kanslibiträden och vaktbetjäning blifvit till erforderligt antal af honom för tillfället antagna; och blefvo på framställd proposition dessa åtgärder af kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrifna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 13 januari 1909.

Sedan på grund af stadgandet i § 32 riksdagsordningen statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jämlikt riksdagsordningens nämnda paragraf bör före Riksdagens sammanträde äga rum, så infunno sig nu af de utaf Riksdagen valde fullmäktige i riksbanken herrar vice ordföranden bland fullmäktige, filosofie doktorn H. R. Törneblad, filosofie doktorn S. G. von Friesen och revisionssekreteraren C. Berg samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland fullmäktige, juris doktorn P. A. H. Cavalli, direktören V. L. Moll och byråchefen A. Hammarström.

Innan härefter skreds till granskning af de till departementet inkomna fullmakter för ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, antecknades, att af de inkomna fullmakterna borde från granskning undantagas: sju fullmakter af den anledning att de val, hvarpå fullmakterna grundade sig, blifvit genom laga kraft ägande utslag upphädda samt en fullmakt, enär den valde afsagt sig riksdagsmannauppdraget. I samtliga dessa fall hafva därefter nya val anställts och fullmakter för de vid omvalen utsedda personerna ingifvits till departementet. Då vidare landtbrukaren Otto Sigfrid Persson i Plönninge, som vid val den 6 september 1908 blifvit utsedd till ledamot af kammaren för Luggude domsagas norra valdistrikt, numera aflidit, skulle jämväl den för honom utfärdade fullmakten undantagas från granskningen. Någon ledamot af kammaren i den afidnes ställe har ännu icke blifvit utsedd.

Vid härefter företagen granskning anmärktes beträffande den fullmakt, som utfärdats för hemmansägaren och predikanten J. P. Igel i Getebol på grund af val den 6 september 1908 i Södersysslets domsaga, att fullmakten afvek från det föreskrifna formuläret, därutinnan att den var försedd med öfverskriften »Fullmakt» och saknade de i formuläret upptagna orden: »hvarom detta länder till bevis och fullmakt», äfvensom att fullmakten undertecknats af Karl Westholm, utan att af fullmakten inhämtades, att underskriften skett å domareämbetets vägnar eller att Westholm, då valet hållits, varit domhafvande i Södersysslets domsaga, men då statsrådet och chefen för justitiedepartementet upplyste, att i departementet befintliga handlingar utvisade, att Westholm vid ifrågavarande tid varit förordnad att förvalta domareämbetet i domsagan, samt ofvannämnda afvikelser från formuläret icke syntes vara af beskaffenhet att förändra meningen eller föranleda otydlighet, ansågs fullmakten böra godkännas.

I samband med granskningen af nämnda fullmakt ansåg sig departementschefen böra meddela, att Igel den 21 december 1908 till Kungl. Maj:t inkommit med ansökning, att, enär han, som under vistelse i Amerika förvärfvat amerikansk medborgarerätt, icke därefter åter upptagits till svensk undersåte, Kungl. Maj:t måtte återgifva honom svensk medborgarerätt; att vid denna ansökning fogats ett af behörig myndighet utfärdadt bevis, att Igel den 1 februari 1887 upptagits till medborgare i Nordamerikas förenta stater; samt att genom Kungl. Maj:ts resolution den 31 december 1908 Igel blifvit upptagen till svensk medborgare, under villkor att han inom ett år därefter inför Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Värmlands län aflägger tro- och huldhetssed.

Såsom fullmakt för järnarbetaren Gustaf Alfred Strömberg i Trollhättan hade till departementet inkommit allenast afskrift af en i behörig form upprättad, den 14 september 1908 dagtecknad fullmakt för Strömberg att vara ledamot af kammaren för Flundre, Väne och Bjärke domsaga, hvilken afskrift var försedd med följande anteckning: »med konceptfullmakten lika lydande, betygar: Vänersborg den 9 december 1908. På domare-ämbetets vägnar: Vilh. Lagercrantz». Då någon för Strömberg utfärdad fullmakt i hufvudskrift sålunda icke blifvit för granskning företedd, ansågs förhållandet böra för kammaren anmälas.

Vid granskningen af öfriga fullmakter befanns, att den för häradshöfdingen i Norrvikens domsaga Assar Emanuel Åkerman utfärdade fullmakt att vara ledamot af kammaren för Strömstads, Lysekils, Marstrands, Kungälfvs och Åmåls städer blifvit underskrifven, icke såsom i § 20 riksdagsordningen föreskrifves, af magistraten i den stad, där valet slutligen handlagts, utan allenast af tillförordnade borgmästaren i Åmål Carl Beijer på magistratens vägnar, hvilket skulle till kammarens kännedom i protokollet anmärkas.

Vidare anmärktes, att de för hemmansägaren Johan August Jonsson i Hökhult och ingenjören Sixten Oscar Nylander i Axelfors utfärdade fullmakter att vara ledamöter af kammaren, den förre för Norra och Södra Vedbo och Nylander för Kinds och Redvägs domsaga, voro undertecknade: Johan August Jonssons fullmakt af Fredrik Törner och Nylanders fullmakt af Einar Sundström utan att af fullmakterna med tydlighet framgick, att underskrifterna skett å domare-ämbetets vägnar eller att Törner och Sundström voro domhafvande i nämnda domsagor, då valen hållits, men då genom telegram från sekreteraren hos Göta hofrätt styrktes, att Törner och Sundström vid fullmakternas utfärdande haft förordnanden såsom domhafvande, Törner i Norra och Södra Vedbo samt Sundström i Kinds och Redvägs domsagor, ansågos dessa fullmakter böra godkännas.

Häruöver anmärktes, att i några fullmakter förekommo afvikelser från det i riksdagsordningens § 20 föreskrifna formulär, såsom: att i en fullmakt, dagtecknad den 26 september 1908 tidpunkten för valets förrättande angifvits såsom »den 6 sistlidna september»; att uti en i december 1908 dagtecknad fullmakt, tidpunkten för valet angifvits såsom »den 13 sistlidna december»; att jämväl i åtskilliga andra fullmakter tiden för valets förrättande antecknats på annat sätt

än enligt formuläret; *att* i ett flertal fullmakter benämningen å valkretsen ej blifvit fullt riktigt återgifven; *att* i två fullmakter de valde förklarats utsedde till ledamöter »i» i stället för »af» Riksdagens Andra Kammare; *att* i några fullmakter tiden för riksdagsmannauppdragets fortvaro betecknats med uttryck ej fullt öfverensstämmande med dem, som upptagits i formuläret; *samt att* i den för hemmansägaren Carl Johan Laurentius Larsson i Bondarfve utfärdade fullmakten orden »hvarom detta länder till bevis och fullmakt» voro utelämnade; men då samtliga dessa afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet, att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranlededes, ansågos dessa fullmakter, i likhet med öfriga, emot hvilka eljest anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

Hvad sålunda förekommit skulle genom protokoll meddelas Andra Kammaren, hvarjämte förteckning å kammarens ledamöter enligt de inkomna och granskade fullmakterna skulle tillika med fullmakterna till kammaren öfverlämnas.

In fidem
P. M. af Ugglas.

Den i protokollet omförmälda förteckningen var af följande lydelse:

Förteckning å de ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, för hvilka efter förrättade allmänna val till kammaren fullmakter före början af 1909 års riksdag till justitiedepartementet inkommit:

Stockholms stad.

Första valkretsen:

- 1 Journalisten Sven Persson.
- 2 Kassören Ernst J. Söderberg.
- 3 Tullvaktmästaren Richard Hjalmar Rissén.
- 4 Förtroendemannen Charles G. Lindley.
- 5 Tunnbinderiarbetaren Johannes J:son Hasselquist.

Andra valkretsen:

- 6 vice Häradshöfdingen Karl A. Staaff.
- 7 Direktören Sven S. Palme.
- 8 Medicine doktorn Knut E. O. Kjellberg.
- 9 Borgmästaren Carl A. Lindhagen.

Tredje valkretsen:

- 10 Redaktören Jakob J. Byström.
- 11 Direktören Edvard Wavrinsky.
- 12 Förtroendemannen Ernst Blomberg.
- 13 e. o. professorn Curt Wallis.

Fjärde valkretsen:

- 14 Folkskoleläraren, filosofie doktorn Fridtjuf Berg.
- 15 Yrkesinspektören Thorvald Fürst.
- 16 Kaptenen, friherre Erik Kule Palmstierna.
- 17 Docenten, filosofie doktorn Gustaf Kobb.

<i>Femie valkretsen:</i>	18	Redaktören Hjalmar Branting.
	19	Riksdagsmannen Herman Lindqvist.
	20	Försäkringstjänstemannen Knut Tengdahl.
	21	Redaktören John Theodor Johansson.
<i>Stockholms län:</i>		
Norra Roslags domsaga	22	Hemmansägaren Carl Sandquist på Söderby gård.
Mellersta Roslags domsaga	23	Godsägaren Erik Gabriel Henrik Åkerlund å Lovisedal.
Färentuna och Sollentuna härad	24	Handelsföreståndaren Johan Åberg i Ridersvik.
Danderyds, Åkers och Värmdö skeppslag Stockholms läns västra domsaga	25	Direktören Ernst Beckman i Djursholm.
Svartlösa härad	26	Godsägaren Johan Vilhelm Lundin å Karby.
Sotholms och Öknebo härad	27	Kopparslagaren J. A. Wallin, Liljeholmen.
Södertälje	28	Godsägaren Hans von Horn å Fällnäs.
Vaxholm, Norrtälje, Östhammar, Öregrund och Sigtuna	29	Borgmästaren Jacob Gustaf Pettersson.
	30	Folkskoleläraren Erik Richard Hagberg.
<i>Uppsala län:</i>		
Norrunda och Olands härad	31	Hemmansägaren Johan Erik Cervin i Risby.
Örbyhus härad	32	Förtroendemannen Karl August Olsson Borg i Harnäs.
Uppsala läns mellersta domsaga	33	Godsägaren Olof Alfred Berg å Staby.
Uppsala läns södra domsaga	34	Godsägaren Lars Petter Mallmin å Krägga.
Uppsala stad	35	Professorn Nils Edén.
<i>Södermanlands län:</i>		
Jönåkers härad	36	Godsägaren Johan Malcolm Juhlin å Hagbyberga.
Rönö, Hölebo och Daga härad	37	vice Häradshöfdingen Carl Gustaf Gripenstedt å Nynäs.
Oppunda härad	38	Öfverstekammarjunkaren friherre Carl Carlsson Bonde å Eriksberg.

Villåttinge härad	39	Folkskoleläraren Oscar Forssling å Dunker.
Väster- och Öster- Rekarne härad	40	Hemmansägaren Gustav Gustavsson i Wij.
Åkers och Selebo hä- rad	41	Godsägaren Knut Fredrik Gerhard Almqvist å Janslunda.
Nyköping, Torshälla, Strängnäs, Marie- fred och Trosa	42	Platsredaktören Carl Emil Svensson.
Eskilstuna.....	43	Knifsmeden Evald Crispin Kropp.
<i>Östergötlands län:</i>		
Kinda och Ydre dom- saga	44	Landtbrukaren Carl Emil Johansson i Berga.
Björkekinds, Östkinds Lösings, Bråbo och Memmings härads domsaga	45	Arrendatorn Vilhelm Andersson i Bråborg.
Lysings och Göstrings domsaga	46	Nämndemannen David Hjalmar Pettersson i Bjälbo.
Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds dom- saga	47	Förvaltaren, friherre Israel Kristian Gustaf Lagerfelt på Lagerlunda.
Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga	48	Disponenten Carl Gustafsson i Mjölby.
Finspånga läns härads domsaga	49	Bruksdisponenten Axel Ekman på Mo gård.
Aska, Dals och Bo- bergs domsaga	50	Godsägaren friherre Joseph Hermelin å Ulfåsa.
Hammarkinds, Stege- borgs och Skärkinds domsaga	51	Hemmansägaren Anders Edvard Andersson i Höckerum.
Grenna, Söderköping, Vadstena, Skeninge, Motala och Asker- sund	52	Regementsläkaren Conrad Vahlquist i Ske- ninge.
Linköping	53	Yrkesinspektören Bror Olof Viktor Hell- ström.
Norrköping	54	Justitierådmannen Theodor Zetterstrand.
D:o	55	Disponenten Frans Johan Axel Swartling.

<i>Jönköpings län:</i>	
Västra härads domsaga	56 Landtbrukaren Carl Felix Sjöberg i Nordanskog.
Östra härads domsaga	57 Landtbrukaren Carl August Danielsson i Farstorp.
Tveta härad	58 Riksdagsmannen Erik Räf å Altorp.
Vista och Mo härad	59 Riksdagsmannen Carl Johansson i Aflösa.
Östbo härad	60 Landtbrukaren Johannes Wilhelm Bengtsson i Häradsköp.
Västbo härad	61 Kontraktsposten Johannes Gustaf Hazén i Forsheda.
Norra och Södra Vedbo domsaga	62 Hemmansägaren Johan August Jonsson i Hökhult.
Jönköping	63 Folkskoleinspektören Carl Robert Johansson.
<i>Kronobergs län:</i>	
Konga härad	64 Riksdagsmannen, hemmansägaren Johan August Sjö i Linneryd.
Uppvidinge härad	65 Landstingsmannen, landtbrukaren J. G. Svensson i Betingetorp.
Mellersta Värends domsaga	66 Hemmansägaren Carl Fredrik Petersson i Dänningelanda.
Västra Värends domsaga	67 Hemmansägaren Peter Magnus Olsson i Blädinge.
Sunnerbo domsaga	68 Hemmansägaren E. O. Magnusson i Tumhult.
Växjö och Eksjö	69 Sparbankskamreraren Johan Alfred Uno Fornander i Växjö.
<i>Kalmar län:</i>	
Norra Tjusts härad...	70 Landtbrukaren Sigurd A. Karlsson i Solberga.
Södra Tjusts härad...	71 Ryttmästaren, friherre Edvard Fleetwood å Odensviholm.
Aspelands och Handbörds domsaga	72 Landtbrukaren Sven Erik Andersson i Hägelåkra.
Sevede och Tuna läns domsaga	73 Kontraktsposten Charodotes Meurling.
Norra Möre och Stranda domsaga	74 Per Olof Lundell å Ebbetorp.

Södra Møre domsagas västra valkrets	75	Hemmansägaren Vilhelm Andersson i Re sebo N:o 1.
Södra Møre domsagas östra valkrets	76	Godsägaren Klas Malmberg i Kranklösa.
Ölands domsaga	77	Riksdagsmannen, landtbrukaren Anders Adolf Johansson i Möllstorp.
Kalmar	78	Vice konsuln John Jeansson.
Västervik	79	Borgmästaren Axel Olof Rune.
Oskarshamn, Vimmer- by och Borgholm...	80	Borgmästaren Nils Peter Bertrand Lindgren.
<i>Gottlands län.</i>		
Gottlands södra dom- saga	81	Kronolänsmannen Matias Emanuel Svalling- son i Klinte.
Gotlands norra dom- saga	82	Hemmansägaren Carl Johan Laurentius Larsson i Bondarfve.
Visby	83	Biskopen Knut Henning Gezelius von Schéele.
<i>Blekinge län.</i>		
Listers härads dom- saga	84	Landtbrukaren John Jönsson i Boa.
Bräkne härads dom- saga	85	Ingenjören Bernt Otto Ivar Santesson i Janneberg.
Östra härads domsaga Medelstads härads domsaga	86	Landtbrukaren August Larsson i Säby.
	87	Landtbrukaren Axel Edvard Lindvall i Haf- gården.
Karlskrona	88	Fängelsedirektören Ulrik Leander.
Ronneby, Karlshamn och Sölvesborg	89	Borgmästaren Svante Frithiof Edvard Söder- bergh.
<i>Kristianstads län.</i>		
Villands härads	90	Landtbrukaren Nils Larsson i Klagstorp.
Östra Göinge härad ..	91	Landtbrukaren John Erlansson i Främlinge.
Ingelstads och Järre- stads domsaga ..	92	Riksdagsmannen Esbjörn Persson i Borrrby.
Gärds och Albo dom- saga	93	Godsägaren grefve R. G. Hamilton å Owe- holm.
Västra Göinge dom- saga	94	Landtbrukaren Per Nilsson Bosson i Vanne- berga.
Norra Åsbo domsaga	95	Riksdagsmannen Per Nilsson i Bonarp.

Södra Åsbo och Bjäre domsaga	96	Landtbrukaren Nils Åkesson i Rebbelberga kungsgård.
Kristianstad	97	Assessorn Bror Petrén.
<i>Malmöhus län.</i>		
Oxie härad	98	Malaren Nils Edvard Lindberg i Sofielund.
Skytts härad	99	Landtbrukaren Jöns Pålsson i Anderslöf.
Färs härads domsaga	100	Landtbrukaren Nils Nilsson i Skärhus.
Frosta härads dom- saga	101	Landtbrukaren Nils Jönsson i Qvarnberga.
Luggude domsagas norra valkrets	102	Vakant.
Luggude domsagas sö- dra valkrets	103	Folkskoleläraren Lars Gustaf Broomée, i Bårslöf.
Rönnebergs och Har- jagers härad	104	Landtbrukaren Jöns Jönsson i Slåtåker.
Onsjö härad	105	Landtbrukaren Jöns Petter Jespersson å Dorisborg.
Torna härad	106	Landtbrukaren Johan Jönsson i Refvinge.
Bara härad	107	Landtbrukaren Sven Linders i Nefvitshög.
Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads dom- saga	108	Riksdagsmannen Hans Andersson i Västra Nöbbelöf.
Malmö	109	Folkskoleläraren Värner Rydén.
D:o	110	Redaktören Nils August Nilsson.
D:o	111	Muraren Nils Persson.
D:o	112	Folkskoleläraren Anders Thylander.
Lund	113	Professorn Johan Carl Wilhelm Thyrén.
Landskrona	114	Folkskoleläraren Ola Hansson Waldén.
Hälsingborg	115	Journalisten Adolf Christian Johan Christi- ernson.
Ystad	116	Parkföreståndaren Fredrik Vilhelm Thorsson.
Trelleborg, Skanör med Falsterbo, Sim- rishamn och Än- gelholm	117	Postiljonen Janne Tynell.
<i>Hallands län.</i>		
Höks härad	118	Landtbrukaren August Ifvarson i Renneslöf.
Halmstads och Tön- nersjö härad	119	Landtbrukaren Johannes Bengtsson i Bjernalt.
Årstads och Faurås härad	120	Landtbrukaren Anders Henriksson i Heborg.

Himle härad	121	Landtbrukaren Anders Olsson i Tyllered.
Hallands läns norra domsaga	122	Landtbrukaren Aron Christoffer Gunnarsson i Asetorp.
Halmstad	123	Lektorn Fr. E. Ahlfvengren.
Laholm, Falkenberg, Varberg och Kungs- backa	124	Organisten J. Alfred Lundgren i Varberg.
<i>Göteborgs och Bohuslän.</i>		
Askims, Västra och Östra Hisings härad	125	Landtbrukaren Herman Andersson i Grimbo.
Säfvedals härad	126	Ingenjören John James Gibson å Jonsered.
Inlands domsaga	127	Cornelius Olsson i Berg.
Orusts och Tjörns domsaga	128	Landstingsmannen Carl L. Olausson i Lilldal.
Norrvikens domsaga Lans och Stångenäs härad	129	Kaptenen J. G:son Crafoord å Hällekind.
	130	Landtbrukaren Oscar Nathanael Olsson i Heden.
Tunge, Sörbygdens och Sotenäs härad	131	Exportören Carl Herman Wallentin å Smögen.
Göteborg	132	Handlanden Hjalmar Wijk.
D:o	133	Konsuln Johan E. Ekman.
D:o	134	Skeppsredaren Daniel Broström.
D:o	135	Handlanden Karl Gustaf Karlsson.
D:o	136	t. f. Yrkesinspektören Karl Johan Magnus Larsson.
D:o	137	Kamreraren Oscar Berg.
D:o	138	Handlanden Erik Peter Valdemar Röing.
D:o	139	Folkskoleläraren Emil Kristensson.
D:o	140	Redaktören Anders Christenson Lindblad.
Uddevalla	141	Borgmästaren Gustaf Sixten Neiglick.
Strömstad, Lysekiel, Marstrand, Kungelf och Ämål	142	Häradshöfdingen Assar Emanuel Åkerman.
<i>Älfsborgs län.</i>		
Marks härad	143	Disponenten Hjalmar Hallin å Svaneholm.
Vedens och Bollebygds härad	144	Godsägaren Gustaf Odqvist å Påtorp.
Flundre, Väne och Bjärke domsaga ..	145	Järnarbetaren Gustaf Alfred Strömberg i Trollhättan.

Kinds och Redvägs domsaga	146	Ingenjören Sixten Oscar Nylander i Axelfors.
Vätö, Ale och Kul- lings domsaga	147	Kommunalnämndsordföranden Herman Carlsson i Herrljunga.
Åse och Gäsene dom- saga	148	Nämndemannen Otto Herman Svensson i Saläng.
Nordals, Sundals och Valbo domsaga	149	Landtbrukaren Bengt Dahlgren i Assarebyn.
Tössbo och Vedbo domsaga	150	Hemmansägaren Jan Magnus Johansson i Mellbyn.
Borås	151	Fabriksidkaren Axel Fredrik Vennersten.
Vänern, Alingsås och Ulricehamn	152	Apotekaren Gottfrid Thavenius.
<i>Skaraborgs län.</i>		
Åse, Viste, Barne och Laske domsaga	153	Hemmansägaren Anders Magnusson i Sal- stad.
Kinnefjärdings, Kinne och Källands dom- saga	154	Landtbrukaren Anders Gustaf Månsson i Fusagården.
Skånings, Vilske och Valle domsaga	155	Riksdagsmannen Sven Johan Larsson i Gallstad.
Gudhems och Kå- kinds domsaga	156	Hemmansägaren Lars Johan Jansson i Djursåtra.
Vartofta och Frökinds domsaga	157	Landtbrukaren Carl Persson i Stallarhult.
Norra Vadsbo dom- saga	158	Riksdagsmannen Sten August Karl Nord- ström i Höglunda.
Södra Vadsbo dom- saga	159	Riksdagsmannen August Johansson.
Mariestad, Sköfde och Falköping	160	Redaktören Oscar Bogren.
Lidköping, Skara och Hjo	161	Häradshöfdingen Georg Adolf Edvin Kron- lund i Skara.
<i>Värmlands län.</i>		
Östersysslets domsaga	162	Banmästaren Carl Petter Jansson i Eds- bäcken.

Mellansysslets domsaga	163	Gjutmästaren N. A:son Berg i Munkfors.
Södersysslets domsaga	164	Hemmansägaren och predikanten J. P. Igel i Getebol.
Nordmarks domsaga	165	Bruksägaren Fredrik Canell i Koppom.
Fryksdals domsaga	166	Riksdagsmannen C. J. Berggren i Östmark.
Jösse domsaga	167	Fabriksdisponenten Per Andersson i Arvika.
Älfdals och Nyeds domsaga	168	Hemmansägaren Gustaf Jansson i Krakerud.
Karlstad	169	Landssekreteraren Per Axel Victor Schotte.
Kristinehamn och Filipstad	170	Redaktören Carl Otto.
<i>Örebro län.</i>		
Glanshammars och Örebro härad	171	Hemmansägaren Anders Petter Gustafsson i Sjögesta.
Askers och Sköllersta härad	172	Riksdagsmannen Folke Andersson i Helgesta.
Kumla och Sundbo härad	173	Bruksägaren Ivan Svensson å Skyllberg.
Grimstens, Hardemo och Edsbergs härad	174	Landtbrukaren Olof Gustaf Erikson i Öfre Odensvi.
Lindes domsaga	175	Hemmansägaren Lars Eriksson i Bäck.
Nora domsaga	176	Bergsmannen Johan Gustaf Forsberg i Stolpetorp.
Örebro stad	177	Grosshandlaren Erik Agabus Nilson.
<i>Västmanlands län.</i>		
Västmanlands södra domsaga	178	Folkskoleläraren Johan Forssell i Kolbäck.
Västmanlands västra domsaga	179	Hemmansägaren Adolf Fredrik Jansson i Bråten.
D:o norra domsaga	180	Järnarbetaren Gustaf Adolf Rundgren vid Fagersta.
D:o östra domsaga	181	Hemmansägaren Johan Andersson i Stjärte.
Västerås stad	182	Järnarbetaren Viktor Larsson.
Köping, Nora, Lindesberg och Enköping	183	Tidningsredaktören Alfred Stjärner i Köping.
Sala och Arboga	184	Disponenten Ernst Ludvig Camitz i Sala.

<i>Kopparbergs län.</i>		
Falu domsagas norra tingslag	185	Hemmansägaren Samuel Söderberg i Hlobborn.
Falu domsagas södra tingslag	186	Hemmansägaren Anders Hansson i Solberga.
Gagnefs och Rättviks tingslag	187	Riksdagsmannen Ollas Anders Ericsson i Ofvanmyra.
Leksands tingslag	188	Riksdagsmannen Daniel Persson i Tällberg.
Hedemora domsaga	189	Hemmansägaren Back Per Ersson i Hede.
Ofvan-Siljansdomsaga	190	Hemmansägaren Smeds Lars Olsson i Åsen.
Västerbergslags domsaga	191	Riksdagsmannen Johan Bernhard Eriksson i Grängesberg.
Nås och Malungs domsaga	192	Riksdagsmannen Johan Ström i Transtrand.
Falun, Hedemora och och Säter	193	Häradshöfdingen Gustaf Nils Theodor af Callerholm i Hedemora.
<i>Gäflborgs län.</i>		
Gästriklands östra tingslag	194	Muraren Erik Andersson Leksell i Sandviken.
Gästriklands västra tingslag	195	Hemmansägaren Olof Olsson i See.
Norra Hälsinglands domsaga	196	Hemmansägaren Per Olsson i Fläsbro.
Västra Hälsinglands domsaga	197	Hemmansägaren John Ericson i Vallsta.
Sydöstra Hälsinglands domsaga	198	Folkskoleläraren Magnus Sundström i Östansjö.
Bollnäs domsaga	199	Nämndemannen Jon Jonsson i Hå.
Gäfla stad	200	vice Häradshöfdingen Gustaf Sandström.
Do	201	Lektorn Karl Starbäck.
Söderhamn	202	Fabrikören Bernt Lidovig Wilson.
<i>Västernorrlands län.</i>		
Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag	203	Glasbruksarbetaren Karl Robert Karlsson i Fjäl.
Sköns tingslag	204	Fabrikören Svante Herman Kvarnzelius i Skönsmon.
Medelpads västra domsaga	205	Inspektoren Carl Gustaf Thor i Nedansjö.

Ångermanlands södra domsaga	206	Riksdagsmannen Johan Lindgren i Skog.
Ångermanlands mellersta domsaga	207	Folkskoleläraren Sixten Mogren i Bollsta.
Ångermanlands västra domsaga	208	Hemmansägaren Per Erik Hedström i Västby.
Nätra och Nordingrå domsaga	209	Hemmansägaren Zakarias Åslund i Hämra.
Själévads och Arnäs domsaga	210	Hemmansägaren Carl Jonas Öberg i Domsjö.
Härnösand och Örnsköldsvik	211	Döfstumskoleföreståndaren Axel Julius Hagström i Härnösand.
Sundsvall	212	Missionsbokhandlanden Johannes Hellgren.
<i>Jämtlands län.</i>		
Jämtlands norra domsaga	213	Riksdagsmannen Karl Karlsson i Mo.
Dito västra domsaga	214	Hemmansägaren Johan Olofsson i Digernäs.
Dito östra domsaga	215	Häradsdomaren Jöns Bromée i Billsta.
Härjedalens domsaga	216	Hemmansägaren Ingebriht Bergman i Tännäs.
Hudiksvall och Östersund	217	Landshöfdingen Johan Widén.
<i>Västerbottens län.</i>		
Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag	218	Riksdagsmannen Adolf Wiklund i Brattfors.
Umeå tingslag	219	Hemmansägaren Johan Rehn i Hissjön.
Västerbottens västra domsaga	220	Provinsiälläkaren Erik Hellberg i Lycksele.
Skellefteå tingslag	221	Kantorn P. Zimdahl.
Norsjö och Malå tingslag	222	Hemmansägaren Frans Oscar Mörtsell i Mörttjärn.
Västerbottens mellersta domsaga	223	Skiftesgodemannen Olof Jonsson i Gumboda.
Umeå, Skellefteå och Piteå	224	Borgmästaren Göran Albin Ahlstrand.
<i>Norrbottnens län.</i>		
Piteå domsaga	225	Kommunalnämndsordföranden Fredrik Anselm Bäckström i Håkansön.

Luleå domsaga	226	Riksdagsmannen Adolf Linus Lundström i Långnäs.
Kalix domsaga	227	Nämndemannen Arvid Björk i Jämtön.
Torneå domsaga	228	Kronolänsmannen Magnus Ström i Öfver-Torneå.
Gellivare domsaga	229	Vaktmästaren Lars Johan Carlsson i Malmberget.
Luleå och Haparanda	230	Lokomotivmästaren Fredrik Berglund i Luleå.

§ 4.

Vid härefter företaget upprop af kammarens ledamöter befunnos samtliga ledamöter närvarande förutom herrar Broström och Eriksson i Bäck.

Herr ordföranden meddelade, att från herrar Broström och Eriksson i Bäck inkommit läkarbetyg, utvisande, att de till följd af sjukdom vore urståndsatta att iakttaga inställelse.

§ 5.

Herr ordföranden tillkännagaf, att hans excellens herr statsministern Lindman afvaktade budskap om afslutande af uppropet, hvarefter han ville infinna sig för att meddela kammaren Kungl. Maj:ts beslut angående talman och vice talman i kammaren, samt att ordföranden uppdragit åt herrar Svensson i Skyllberg och Röing att underrätta hans excellens herr statsministern, att uppropet vore verkställt och kammaren redo att mottaga honom.

§ 6.

Hans excellens herr statsministern inträdde nu samt uppläste Kungl. Maj:ts öppna bref angående förordnande af talman och vice talman i denna kammare, enligt hvilket förordnats till talman representanten för staden Norrköping herr *Axel Swartling* och till vice talman representanten för staden Stockholm herr *Karl Albert Staaff*.

§ 7.

Ålderspresidenten öfverlämnade ordförandeklubban till herr talmannen, hvarefter denne hälsade kammaren med följande tal: Mina herrar! De allmänna valen till Andra Kammaren — och det är efter sådana, som vi nu för första gången mötas — pläga alltid medföra en afsevärd omsättning bland dess ledamöter. När jag blickar ut öfver plenisalen, märker jag också vid sidan af gamla välbekanta ansikten många nya. Då jag ånyo hedrats med förtroendet att såsom talman leda kammarens förhandlingar, är det emellertid mitt hopp, att jag snart skall blifva lika förtrogen med de nya som med de gamla och hos Eder alla få påräkna samma tillitsfulla stöd och samma vänskapsfulla välvilja, som tillföre i så rikt mått kommit mig till del.

Af större betydelse än de yttre förändringarna, hvilka väl hos talmannen kunna till en början framkalla en viss osäkerhet i afseende å personer och namn, äro de inre omgestaltningar, hvilka nyvalen till äfventyrs föra med sig. I detta hänseende innesluter alltid en ny Andra Kammare möjligheter, hvilka icke ligga klara i det ögonblick vi mötas. Vår samfälliga önskan är emellertid, att hvad af de olika möjligheterna blir verklighet skall motsvara vårt kära fäderneslands sanna väl och betrygga dess lugna utveckling.

Mätte vårt kommande arbete främja detta mål, och vare Gud med oss!

§ 8.

Sedan det under § 3 här ofvan intagna protokollet ånyo blifvit uppläst, begärdes ordet af

Herr Jansson i Djursätra, som yttrade: Herr talman! Då den valde representanten för Södersysslets domsaga, herr Igel, enligt hvad numera är allmänt bekant, hvarken vid valet eller då högsta domstolen ogillade den förda klagan öfver hans val, var svensk medborgare, hvilket dock enligt grundlagen den måste vara, som skall kunna till riksdagsman väljas och godkännas, så yrkar jag, herr talman, på denna grund, att herr Igel måtte förklaras obehörig att nu taga säte i denna kammare såsom riksdagsman.

Den af herr Jansson i Djursätra sålunda väckta frågan om herr J. P. Igels behörighet att vara ledamot af kammaren blef på begäran bordlagd.

Kammaren beslöt att, med godkännande af öfriga i ofvanberörda protokoll omförmälda fullmakter, lägga protokollet till handlingarna.

§ 9.

Kungl. Maj:ts i § 6 omnämnda bref blef härefter, enligt kammarens beslut, lagd till handlingarna.

§ 10.

Föredrogos ånyo de i § 4 omförmälda läkarbetygen; och blefvo de för herrar Broström och Eriksson i Bäck sålunda anmälda förfallen af kammaren godkända.

§ 11.

På hemställan af herr talmannen beslöt kammaren dels att vid plenum nästkommande dag, lördagen den 16 januari, företaga val af sekreterare, dels ock att vid plenum måndagen den 18 januari utse tre ledamöter att deltaga i talmansöfverläggningarna, två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli, åtta ledamöter att jämte

herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning samt tre ledamöter att handhafva vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 12.

Till talarplatser för ledamöter, som kunde vilja däraf begagna sig, anvisades på herr talmannens förslag de två för ändamålet anordnade, på hvardera sidan om talmansbordet befintliga platserna.

§ 13.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Vi veta alla, att under den närmast förflutna tiden ett utaf Europas folk har drabbats utaf en af de svåraste och fruktansvärdaste olyckor, som någonsin träffat vår världsdel.

Vi hafva alla med skräck och fasa läst om den naturtilldragelse, som har ödelagt blomstrande samhällen å Italiens jord och som bragt massor af människor, rika och fattiga, gamla och unga, till en död, så fruktansvärd, att den mänskliga tanken nästan ryggjar tillbaka att göra sig en klar föreställning därom.

Vi veta också, i hvilken nöd, i hvilket fullständigt utblottadt tillstånd massor utaf de öfverlevande, ofta nog själfva illa sårade, befinna sig för närvarande.

Från alla håll i den civiliserade världen har Italiens folk mot tagit uttryck utaf det djupaste och innerligaste beklagande och deltagande. Man har då föreställt sig, att, när den svenska Riksdagen nu sammanträder, en utaf dess första tankar skulle vara den att gifva ett uttryck åt de känslor, som förvisso besjåla oss alla i detta fall.

Jag vill därför tillåta mig att föreslå, att kammaren måtte åt sin tälman uppdraga att till den italienska deputeradekammarens president öfversända å kammarens vägnar ett telegram, uttryckande dessa våra känslor.

Denna hemställan bifölls af kammaren.

Herr vice talmannen, som på begäran ånyo erhöll ordet, yttrade: Herr talman, mina herrar! De internationella känslorna äro i våra dagar starka och blifva ju, glädjande att säga, allt starkare och starkare; vi hafva nyss gifvit ett uttryck däråt, då ett annat folk i vår världsdel drabbats af en djup sorg.

Sedan svenska Riksdagen sist sammanträd, har emellertid en glädjande tilldragelse inträffat i ett annat europeiskt land. Såsom vi veta, har Turkiet öfvergått från ett absolutistiskt styrelseskick till den konstitutionella friheten. Man har då tänkt, att äfven den svenska Riksdagen skulle vara benägen att lägga sin stämman till de många röster, som redan låtit sig höra, uttryckande lyckönskan till den så väl och lyckosamt genomförda förändringen.

Andra Kammarrens Prot. 1909. N:o 1.

Jag vill därför hemställa, att Andra Kammaren behagade gifva sin talman i uppdrag att i telegram till den turkiska representant-kammarens president uttrycka Andra Kammarens lifliga lyckönskningar.

Jämväl hvad herr vice talmannen sålunda föreslagit blef af kammaren bifallet.

§ 14.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande öfverlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning af dessa biljetter finge genom kammarens kansli ske efter slutet af kammarens sammanträde denna dag med iakttagande, att de för ledamöterna från Stockholms stad och hvart och ett af rikets län afsedda biljetterna utlämnades till Stockholms stads och hvarje läns äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Denna hemställan bifölls.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,45 e. m.

Sixten Neiglick.

Albin Ahlstrand.

Lördagen den 16 januari.

Kl 10,15 f. m.

§ 1.

Jämlikt kammarens under § 11 i gårdagens protokoll antecknade beslut företogs nu i föreskrifven ordning med slutna sedlar val af sekreterare; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräkningsvalet hafva så utfallit, att till sekreterare utsetts notarien hos öfverståthållarämbetet, jur. och fil. kandidaten *Per Cronvall* med 184 eller alla afgifna röster.

Sekreteraren, som härefter på kallelse inställde sig, öfvertog, efter erhållen kännedom om valets utgång, protokollsföringen.

Sixten Neiglick.

Albin Ahlstrand.

§ 2.

Herr talmannen och kammarens herrar ledamöter afgingo kl. 10,50 till slottskapellet, hvarest riksdagspredikan hölls. Efter slutad gudstjänst begaf sig kammaren till rikssalen.

Hans Maj:t Konungen öppnade där riksdagen med ett tal, hvar efter hans excellens herr statsministern Lindman uppläste Kungl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

Efter det Första Kammarens talman framfört Första Kammarens undersåtliga vördnad, framträdde Andra Kammarens talman och yttrade:

Allernådigaste Konung, Eders Majestät!

En Andra Kammare, som förnyats genom allmänna val — efter allt att döma de sista, som förrättats efter nu gällande ordning — står i dag samlad inför tronen och framför genom sin talman till Eders Majestät sin undersåtliga vördnad.

De politiska strider, ur hvilka kammaren framgår såsom resultat, kunna gå med höga böljeslag. Grundvalarna eller stödjepunkterna för vårt nationella lif hafva de dock aldrig rubbat, och en af dessa djupt i folksjelen liggande stödjepunkter är troheten mot Konungen.

Det svenska folket är vant att följa sin konung, liksom ock dess största och bästa konungar alltid lagt vikt på att hafva folket med sig.

Under de maktpåliggande resor till utländska statsöfverhufvud, som Eders Majestät under sistförflutna året företagit, har det ock i tankarna följt Eders Majestät på färden och med glädje förnummit, hurusom varm sympati öfverallt strömmat Eders Maj:t, H. M. drottningen och det svenska namnet till mötes. Den personliga insats Eders Maj:t gjort för att befästa denna sympati har också med känslor af tacksamhet uppskattats af Eders Maj:ts undersåtar och det är därför en lika kär som dyrbar plikt att nu frambära uttrycken af dessa känslor.

Med varma och innerliga välönskningar för Konung och konungahus nedkalla vi Guds välsignelse öfver Eders Maj:t och hela den kungliga familjen.

Härpå fingo talmännen hvaradera mottaga ett exemplar af Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, hvarefter ceremonien på rikssalen afslutades, och åtskildes Andra Kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattadt före afgången från dess samlingsrum.

In fidem
Per Cronwall.